Særlige projekter

Hans Højærværdighed*
Garland F. Byers, Jr., J.D., D.D.‡
Biskop for folkeslagene, under apostolisk hverv

Matthias Gerung, Babylons fald og rytteren på den hvide hest (Åbenbaringen 18,9–24; 19,11–21), illumination i Ottheinrich-Biblen, ca. 1530–1532. Det Bayerske Statsbibliotek, München (Cgm 8010, fol. 302v).

Offentligt domæne.

»Og haver ikke Samfund med Mørkets ufrugtbare Gerninger. Men revser dem hellere...«

Efeserbrevet 5,11 (den autoriserede oversættelse 1871/1907)

Fra selve det øjeblik, da Kristus gav apostlene deres hverv og sendte dem ud i verden for at prædike evangeliet for alle folkeslag,[1] har Kirken været fuldt optaget af en åndelig krig mod mørkets magter, både i de åndelige riger[2] og fysisk over hele jorden.[3] Denne krig har til tider antaget forskellige former, såsom: (1) fjendens brug af loven som våben;[4,5] (2) falske profeter, som prædikede et nyt evangelium og ikke det, som vor HERRE Jesus Kristus har givet os;[6] (3) falske lærdomme, kætterier og blasfemier af enhver art;[7] (4) forfølgelsen af de troende indtil døden og martyriet;[8] (5) normaliseringen af synd gennem subtile midler og kneb, udformet som underholdning og omhyggeligt tilrettelagt for at appellere til masserne;[9] (6) at distrahere de troende med ligegyldige ting, mens man samtidig angriber alt, hvad der er sømmeligt og helligt;[10] (7) afgudsdyrkelse og tilbedelse af herskere;[11] (8) udgydelse af uskyldigt blod;[12] (9) blodsudgydelse gjort til skuespil;[13] (10) undertrykkelse af de fattige og grådighed;[14] (11) slaveri og handel med mennesker;[15] (12) okkultisme, trolddom og spådomskunst;[16] (13) tyranni og herskere, der står over loven;[17] (14) fordærv inden for Kirken;[18] (15) skisma og splittelse af legemet;[19] (16) frafald under pres;[20] og andre forhold, der er for mange til at nævne her, som ramte Kirken og hindrede overleveringen af evangeliet.[21]

Biskoppens særlige projekter fører dette arbejde videre til vor tid. Hvert projekt tager et forhold op, som biskoppen mener kræver særlig opmærksomhed fra Kirken[22] i dette øjeblik i historien.[23] Nogle skrifter, som er ordnet og arkiveret under et projekt på dette websted, er rettet til en kirke eller til kirker i de ti riger alene.[24] Andre skrifter er rettet direkte til de forskellige embedsmænd, virksomheder, institutioner og/eller andre personer, som er involveret i det særlige projekts sag.[25] Et skrift, der er rettet enten til tredjemand uden for kirken eller til kirkerne selv, kan findes i afsnittet Særlige projekter eller i det eller de afsnit af skrifterne, der er viet til de berørte riger blandt de ti riger.

Som det er biskoppens praksis, er alle skrifter nummereret fortløbende efter den dato, de er udarbejdet.[26] Hvert skrift er forsynet med kilder, og dets autoriteter er anført fuldt ud.[27]

Projekterne

»Loven er kongens våben«

Hvordan loven gøres til et våben mod Kirken og de troende.

Globalisternes plan for verdensherredømme

Én verdensorden og Kirkens svar.

Slutnoter

1

»...Mig er given al Magt i Himmelen og paa Jorden. Gaar derfor hen og gører alle Folkeslagene til mine Disciple, idet I døbe dem til Faderens og Sønnens og den Helligaands Navn, og idet I lære dem at holde alt det, som jeg har befalet eder. Og se, jeg er med eder alle Dage indtil Verdens Ende.« Matthæus 28,18–20 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »...Gaar ud i al Verden og prædiker Evangeliet for al Skabningen!« Markus 16,15 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »...Saaledes er der skrevet, at Kristus skulde lide og opstaa fra de døde paa den tredje Dag, og at der i hans Navn skal prædikes Omvendelse og Syndernes Forladelse for alle Folkeslagene og begyndes fra Jerusalem.« Lukas 24,46–47 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »...Fred være med eder! Ligesom Faderen har udsendt mig, saaledes sender ogsaa jeg eder.« Johannes 20,21 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men I skulle faa Kraft, naar den Helligaand kommer over eder; og I skulle være mine Vidner baade i Jerusalem og i hele Judæa og Samaria og indtil Jordens Ende.« Apostlenes Gerninger 1,8 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og dette Rigets Evangelium skal prædikes i hele Verden til et Vidnesbyrd for alle Folkeslagene; og da skal Enden komme.« Matthæus 24,14 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men de gik ud og prædikede alle Vegne, idet Herren arbejdede med og stadfæstede Ordet ved de medfølgende Tegn.]« Markus 16,20 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »...og hvorledes skulde de prædike, dersom de ikke bleve udsendte? Som der er skrevet: „Hvor dejlige ere deres Fødder, som forkynde godt Budskab.“« Romerbrevet 10,15 (den autoriserede oversættelse 1871/1907).

Oldkirken

»Apostlene har forkyndt evangeliet for os fra Herren Jesus Kristus; Jesus Kristus [har gjort det] fra Gud. Kristus blev altså udsendt af Gud, og apostlene af Kristus. Begge disse indsættelser skete altså på en ordnet måde, efter Guds vilje. Da de således havde modtaget deres befalinger og var blevet fuldt forvissede ved vor Herre Jesu Kristi opstandelse og grundfæstede i Guds ord, med Helligåndens fulde vished, gik de ud og forkyndte, at Guds rige var kommet nær.« Klemens af Rom, *Første brev til korintherne*, kap. 42, i *The Ante-Nicene Fathers*, udg. af Alexander Roberts og James Donaldson, bd. 1 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (oversat fra engelsk efter ANF 1).

2

»Ifører eder Guds fulde Rustning, for at I maa kunne holde Stand imod Djævelens snedige Anløb. Thi for os staar Kampen ikke imod Blod og Kød, men imod Magterne, imod Myndighederne, imod Verdensherskerne i dette Mørke, imod Ondskabens Aandemagter i det himmelske. Derfor tager Guds fulde Rustning paa, for at I maa kunne staa imod paa den onde Dag og bestaa efter at have fuldbyrdet alt.« Efeserbrevet 6,11–13 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Thi om vi end vandre i Kødet, saa stride vi dog ikke efter Kødet; thi vore Stridsvaaben ere ikke kødelige, men mægtige for Gud til Fæstningers Nedbrydelse, idet vi nedbryde Tankebygninger og al Højhed, som rejser sig imod Erkendelsen af Gud, og tage enhver Tanke til Fange til Lydighed imod Kristus...« 2. Korintherbrev 10,3–5 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »...thi i ham bleve alle Ting skabte i Himlene og paa Jorden, de synlige og de usynlige, være sig Troner eller Herredømmer eller Magter eller Myndigheder. Alle Ting ere skabte ved ham og til ham...« Kolossenserbrevet 1,16 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Se, jeg sender eder som Faar midt iblandt Ulve; vorder derfor snilde som Slanger og enfoldige som Duer!« Matthæus 10,16 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »...strid Troens gode Strid...« 1. Timotheusbrev 6,12 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Vær med til at lide ondt som en god Kristi Jesu Stridsmand. Ingen, som gør Krigstjeneste, indvikler sig i Livets Handeler — for at han kan behage den, som tog ham i Sold.« 2. Timotheusbrev 2,3–4 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men Overengelen Mikael turde, da han tvistedes med Djævelen og talte om Mose Legeme, ikke fremføre en Bespottelsesdom, men sagde: „Herren straffe dig!“« Judasbrevet 9 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Jeg kender et Menneske i Kristus , som for fjorten Aar siden (om han var i Legemet, det ved jeg ikke, eller uden for Legemet, det ved jeg ikke, Gud ved det) blev bortrykket indtil den tredje Himmel. Og jeg ved, at dette Menneske (om han var i Legemet, eller uden Legemet, det ved jeg ikke, Gud ved det), at han blev bortrykket ind i Paradiset og hørte uudsigelige Ord, som det ikke er et Menneske tilladt at udtale.« 2. Korintherbrev 12,2–4 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). (Til belysning af, at der er mange dimensioner i åndeverdenen og i himmelrummene.) »Og for at jeg ikke skal hovmode mig af de høje Aabenbarelser...« 2. Korintherbrev 12,7 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Se, Himlene og Himlenes Himle høre Herren din Gud til, Jorden og alt det, som er derpaa...« 5. Mosebog 10,14 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Thi sandelig, monne Gud skulde bo paa Jorden? Se, Himlene og Himlenes Himle kunne ikke rumme dig, langt mindre dette Hus, som jeg har bygget.« 1. Kongebog 8,27 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Du er Herren, du alene, du har gjort Himmelen, ja Himlenes Himle og al deres Hær...« Nehemias 9,6 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Lover ham, Himlenes Himle! og I Vande, som ere over Himlene!« Salme 148,4 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men dette: „Han opfor,“ hvad er det, uden at han ogsaa nedfor til Jordens nedre Egne. Han, som nedfor, han er ogsaa den, som opfor højt over alle Himlene, for at han skulde fylde alle Ting.« Efeserbrevet 4,9–10 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Lovet være Gud og vor Herres Jesu Kristi Fader, som har velsignet os med al aandelig Velsignelse i det himmelske i Kristus...« Efeserbrevet 1,3 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »...som han udviste paa Kristus, da han oprejste ham fra de døde og satte ham ved sin højre Haand i det himmelske, langt over al Magt og Myndighed og Kraft og Herredom og hvert Navn, som nævnes, ikke alene i denne Verden, men ogsaa i den kommende...« Efeserbrevet 1,20–21 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Efterdi vi altsaa have en stor Ypperstepræst, som er gaaet igennem Himlene, Jesus, Guds Søn, da lader os holde fast ved Bekendelsen!« Hebræerbrevet 4,14 (den autoriserede oversættelse 1871/1907).

»Sørg derfor for ofte at komme sammen for at takke Gud og forkynde hans pris. For når I ofte forsamles på samme sted, bliver Satans magter tilintetgjort…« Ignatius af Antiokia, *Brevet til efeserne*, kap. 13, i *The Ante-Nicene Fathers*, udg. af Alexander Roberts og James Donaldson, bd. 1 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (oversat fra engelsk efter ANF 1).

3

»Da sagde Herren til Satan: Hvorfra kommer du? og Satan svarede Herren og sagde: Fra at gaa omkring i Landet og fra at vandre om derudi.« Job 1,7 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Da for Satan ud fra Herrens Ansigt og slog Job med onde Bylder fra hans Fodsaal og indtil hans Isse.« Job 2,7 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og Satan stod Israel imod, og han tilskyndede David til at tælle Israel.« 1. Krønikebog 21,1 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og han lod mig se Ypperstepræsten Josua, der stod for Herrens Engels Ansigt, og Satan, der stod ved hans højre Haand for at staa ham imod.« Zakarias 3,1 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og den Guds Mands Tjener stod aarle op at gøre sig rede, og han gik ud, og se, da havde en Hær omringet Staden med Heste og Vogne; da sagde Drengen til ham: Ak, min Herre, hvad skulle vi gøre? Og han sagde: Frygt intet; thi de ere flere, som ere hos os, end de, som ere hos dem. Og Elisa bad og sagde: Herre! oplad dog hans Øjne, at han maa se; da oplod Herren Drengens Øjne, og han saa, og se, da var Bjerget fuldt af gloende Heste og Vogne trindt omkring Elisa.« 2. Kongebog 6,15–17 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Da blev Nebukadnezar fuld af Harme, og hans Ansigts Udseende blev forandret imod Sadrak, Mesak og Abed-Nego; han svarede og sagde, at man skulde gøre Ovnen syv Gange hedere, end man plejede at hede den. Og Mænd, vældige Mænd i hans Hær befalede han, at de skulde binde Sadrak, Mesak og Abed-Nego for at kaste dem i den brændende Ilds Ovn. Da bleve disse Mænd bundne i deres Undertøj, deres Kjoler og deres Kapper og deres øvrige Klæder og kastede midt i den brændende Ilds Ovn. Derfor, eftersom Kongens Ord var strengt, og Ovnen var hedet overmaade, dræbte Ildens Lue de Mænd, som havde bragt Sadrak, Mesak og Abed-Nego op. Men disse tre Mænd, Sadrak, Mesak og Abed-Nego, faldt bundne midt i den brændende Ilds Ovn. Da forfærdedes Nebukadnezar og stod hastelig op; han svarede og sagde til sine Raadsherrer: Lode vi ikke kaste tre Mænd bundne midt i Ilden? De svarede og sagde til Kongen: Visselig, o Konge! Han svarede og sagde: Se, jeg ser fire Mænd, som gaa løse midt i Ilden, og der er intet beskadiget paa dem; og den fjerdes Udseende er ligesom en Gudesøns.« Daniel 3,19–25 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Da gav Kongen Befaling, og de førte Daniel frem og kastede ham i Løvekulen; Kongen svarede og sagde til Daniel: Din Gud, som du stedse dyrker, han frelse dig! Og der blev bragt en Sten og lagt for Aabningen af Kulen, og Kongen forseglede den med sin Ring og med sine Fyrsters Ringe, at intet angaaende Daniel skulde forandres. Da gik Kongen til sit Palads og tilbragte Natten uden at have spist og lod ingen Medhustru føre ind til sig, og hans Søvn veg fra ham. Da stod Kongen op om Morgenen i Dagningen og gik hastelig hen til Løvekulen. Og der han kom nær til Kulen, til Daniel, raabte han med bedrøvet Røst; Kongen talte og sagde til Daniel: Daniel! du den levende Guds Tjener, mon din Gud, som du stedse har dyrket, har kunnet udfri dig fra Løverne? Da talte Daniel med Kongen: Kongen leve evindelig! Min Gud sendte sin Engel og lukkede Løvernes Mund, saa at de ikke have gjort mig Skade, efterdi jeg er funden uskyldig for ham, og heller ikke for dig har jeg begaaet nogen Misgerning, o Konge!« Daniel 6,17–23 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og han sagde til mig: Frygt ikke, Daniel! thi fra den første Dag, du gav dit Hjerte hen til at forstaa og til at ydmyge dig for

din Gud, ere dine Ord hørte; og jeg er kommen for dine Ords Skyld. Men Persiens Riges Fyrste stod imod mig een og tyve Dage, og se, Mikael, en af de fornemste Fyrster, kom for at hjælpe mig; og jeg fik Overhaand der hos Kongerne af Persien.« Daniel 10,12–13 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men Satan gik ind i Judas, som kaldes Iskariot og var en af de tolv.« Lukas 22,3 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men det skete, da vi gik til Bedestedet, at en Pige mødte os, som havde en Spaadomsaand og skaffede sine Herrer megen Vinding ved at spaa. Hun fulgte efter Paulus og os, raabte og sagde: „Disse Mennesker ere den højeste Guds Tjenere, som forkynde eder Frelsens Vej.“ Og dette gjorde hun i mange Dage. Men Paulus blev fortrydelig derover, og han vendte sig og sagde til Aanden: „Jeg byder dig i Jesu Kristi Navn at fare ud af hende.“ Og den for ud i den samme Stund. Men da hendes Herrer saa, at deres Haab om Vinding var forsvundet, grebe de Paulus og Silas og slæbte dem hen paa Torvet for Øvrigheden. Og de førte dem til Høvedsmændene og sagde: „Disse Mennesker, som ere Jøder, forvirre aldeles vor By, og de forkynde Skikke, som det ikke er tilladt os, der ere Romere, at antage eller øve.“ Og Mængden rejste sig imod dem, og Høvedsmændene lode Klæderne rive af dem og befalede at piske dem.« Apostlenes Gerninger 16,16–22 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Værer ædrue, vaager; eders Modstander, Djævelen, gaar omkring som en brølende Løve, søgende, hvem han kan opsluge…« 1. Petersbrev 5,8 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og der blev en Kamp i Himmelen: Mikael og hans Engle gave sig til at kæmpe imod Dragen, og Dragen kæmpede og dens Engle. Men de magtede det ikke, og deres Sted fandtes ikke mere i Himmelen. Og den store Drage blev nedstyrtet; den gamle Slange, som kaldes Djævelen og Satan, som forfører den hele Verden, blev nedstyrtet paa Jorden, og hans Engle bleve nedstyrtede med ham. Og jeg hørte en høj Røst i Himmelen sige: Nu er Frelsen og Kraften og Riget blevet vor Guds, og Magten hans Salvedes; thi nedstyrtet er vore Brødres Anklager, som anklagede dem for vor Gud Dag og Nat. Og de have overvundet ham i Kraft af Lammets Blod og i Kraft af deres Vidnesbyrds Ord; og de elskede ikke deres Liv, lige til Døden . Derfor, fryder eder, I Himle, og I, som bo i dem! Ve Jorden og Havet! thi Djævelen er nedstegen til eder og har stor Vrede, fordi han ved, at han kun har liden Tid.« Åbenbaringen 12,7–12 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og Dragen vrededes paa Kvinden og gik bort for at føre Krig imod de øvrige af hendes Sæd, dem, som holde Guds Bud og have Jesu Vidnesbyrd.« Åbenbaringen 12,17 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og der blev givet det at føre Krig imod de hellige og at overvinde dem; og der blev givet det Magt over hver Stamme og Folk og Tungemaal og Folkeslag.« Åbenbaringen 13,7 (den autoriserede oversættelse 1871/1907).

4

»Skulde Ondskabens Trone have Samkvem med dig? den, som gør Uret tvært imod, hvad Ret er? De slaa sig sammen skarevis imod en retfærdigs Sjæl, og de fordømme uskyldigt Blod.« Salme 94,20–21 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Ve dem, som give ugudelige Love og udstede uretfærdige Skrivelser for at fortrænge de ringe fra deres Ret og for at fravende de elendige iblandt mit Folk deres Ret, at Enkerne maa være deres Bytte, og at de kunne berøve de faderløse!« Esajas 10,1–2 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Saa bød Farao alt sit Folk og sagde: Hver en Søn, som fødes, kaster ham i Floden, og lader alle Døtre leve.« 2. Mosebog 1,22 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og Haman sagde til Kong Ahasverus: Her er et Folk adspredt og fordelt iblandt Folkene i alle dit Riges Landskaber; og deres Love ere anderledes end alt Folkets, de gøre ikke heller efter Kongens Love, derfor er det ikke Kongen nyttigt at lade dem blive i Ro. Dersom det synes godt for Kongen, saa lad der udstedes en Skrivelse om at udrydde dem: Saa vil jeg veje ti Tusinde Centner Sølv i Embedsmændenes Hænder, at de kunne føre dem i Kongens Skatkammer.« Esther 3,8–9 (den autoriserede oversættelse 1871/1907).

»Og Brevene bleve sendte ved Løbere til alle Kongens Landskaber om at ødelægge, at ihjelslaa og at omkomme alle Jøderne, baade unge og gamle, smaa Børn og Kvinder, paa en Dag, nemlig paa den tolvte Maaneds trettende Dag, det er Adar Maaned, og om at røve Bytte hos dem.« Esther 3,13 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og Herolden raabte med Vælde: Lader det være eder sagt, I Folk, Stammer og Tungemaal! paa den Tid, I høre Lyden af Hornet, Fløjten, Citharen, Harpen, Psalteren, Sækkepiben og alle Slags Spil, skulle I falde ned og tilbede Guldbilledet, som Kong Nebukadnezar har oprejst. Og hvo som ikke falder ned og tilbeder, skal i den samme Time kastes midt i den brændende Ilds Ovn.« Daniel 3,4–6 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Da søgte de overordnede og Statholderne at finde Sag imod Daniel, hvad Regeringen angik; men de kunde ingen Sag eller slet Handling finde, fordi han var tro, og ingen Forseelse eller slet Handling fandtes hos ham. Da sagde disse Mænd: Vi finde ingen Sag imod denne Daniel, med mindre vi kunde finde den imod ham i hans Guds Lov. Da kom disse overordnede og Statholdere i Hobetal til Kongen, og de sagde saaledes til ham: Kong Darius leve evindelig! Alle overordnede i Riget, Befalingsmændende og Statholderne, Raadsherrerne og Landshøvdingerne have raadslaget med hverandre om, at Kongen skal stadfæste en Befaling og bekræfte et Forbud, at hver, som beder en Bøn til nogen Gud eller noget Menneske i tredive Dage uden til dig, o Konge! skal kastes i Løvekulen.« Daniel 6,5–8 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Jøderne svarede ham: „Vi have en Lov, og efter denne Lov er han skyldig at dø, fordi han har gjort sig selv til Guds Søn.“« Johannes 19,7 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men for at det ikke skal komme videre ud iblandt Folket, da lader os true dem til ikke mere at tale til noget Menneske i dette Navn.“ Og de kaldte dem ind og forbøde dem aldeles at tale eller lære i Jesu Navn.« Apostlenes Gerninger 4,17–18 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men da de ikke fandt dem, trak de Jason og nogle Brødre for Byens Øvrighed og raabte: „Disse, som have bragt hele Verden i Oprør, ere ogsaa komne hid; dem har Jason taget ind til sig; og alle disse handle imod Kejserens Befalinger og sige, at en anden er Konge, nemlig Jesus.“« Apostlenes Gerninger 17,6–7 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »For hvad der aldrig før er sket: de frommes slægt lider nu forfølgelse og drives omkring i Asien ved nye forordninger. For de skamløse angivere og de, der begærer andres ejendom, griber lejligheden ved forordningerne og driver åbenlyst røveri nat og dag og plyndrer dem, der ikke er skyldige i nogen uret.« Melito af Sardes, citeret hos Eusebius, *Kirkehistorie* 4.26.5, overs. Arthur Cushman McGiffert, i *Nicene and Post-Nicene Fathers*, 2. række, bd. 1, udg. af Philip Schaff og Henry Wace (New York: Christian Literature Publishing, 1890) (oversat fra engelsk efter NPNF2 1). »Hvad er grunden til denne dom? Hvorfor har I straffet denne mand, ikke som ægteskabsbryder eller utugtig eller morder eller tyv eller røver eller som overbevist om nogen forbrydelse overhovedet, men som én, der blot har bekendt, at han kaldes med navnet kristen?« Justin Martyr, *Den anden apologi*, kap. 2, i *The Ante-Nicene Fathers*, udg. af Alexander Roberts og James Donaldson, bd. 1 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (oversat fra engelsk efter ANF 1). »Den forbyder, at man opsøger dem som uskyldige, og den befaler, at de straffes som skyldige.« Tertullian, *Apologi*, kap. 2, overs. S. Thelwall, i *The Ante-Nicene Fathers*, udg. af Alexander Roberts og James Donaldson, bd. 3 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (oversat fra engelsk efter ANF 3).

5

De følgende henvisninger belyser, hvornår loven bruges til et retfærdigt formål: til at beskytte uskyldigt liv og mod tyveri af ejendom og andre lovløse handlinger, som skader andre mennesker eller skaber ustabilitet og usikkerhed i borgernes liv. Dette skal ses i modsætning til, når loven bruges som et våben mod folket for at fede den herskende klasse på borgernes bekostning, for at undertrykke borgerne og stjæle deres gudgivne rettigheder og

for at føre til borgernes fuldstændige trældom til gavn for de få, som kalder denne verdens gud for herre (»...i hvem denne Verdens Gud har forblindet de vantros Tanker...« 2. Korintherbrev 4,4 (den autoriserede oversættelse 1871/1907)). »Thi de styrende ere ikke en Skræk for den gode Gerning, men for den onde. Men vil du være uden Frygt for Øvrigheden, saa gør det gode, og du skal faa Ros af den. Thi den er en Guds Tjener, dig til gode. Men dersom du gør det onde, da frygt; thi den bærer ikke Sværdet forgæves; den er nemlig Guds Tjener, en Hævner til Straf for den, som øver det onde.« Romerbrevet 13,3–4 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Underordner eder under al menneskelig Ordning for Herrens Skyld, være sig en Konge som den højeste, eller Landshøvdinger som dem, der sendes af ham til Straf for Ugerningsmænd, men til Ros for dem, som gøre det gode.« 1. Petersbrev 2,13–14 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Jeg formaner da først af alt til, at der holdes Bønner, Paakaldelser, Forbønner, Taksigelser for alle Mennesker, for Konger og alle dem, som ere i Højhed, at vi maa leve et roligt og stille Levned i al Gudsfrygt og Ærbarhed...« 1. Timotheusbrev 2,1–2 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Du skal sætte dig Dommere og Fogeder i alle dine Porte, som Herren din Gud giver dig, for dine Stammer; og de skulle dømme Folket med retfærdig Dom. Du skal ikke bøje Retten, du skal ej heller anse nogens Person, og du skal ikke tage Gave; thi Gaven forblinder de vises Øjne og forvender de retfærdiges Sager. Ret, Ret skal du efterjage, at du maa leve og eje det Land, som Herren din Gud giver dig.« 5. Mosebog 16,18–20 (den autoriserede oversættelse 1871/1907).

Oldkirken

»Det jordiske styre er altså indsat af Gud til gavn for folkeslagene og ikke af djævelen, som aldrig nogensinde er i ro, ja, som ikke engang bryder sig om at se folkeslagene leve i fred, for at mennesker under frygten for menneskeligt styre ikke skal æde hinanden op som fisk, men ved indførelsen af love kan holde et overmål af ondskab nede blandt folkeslagene.« Irenæus af Lyon, *Mod kætterierne* 5.24.2, overs. Alexander Roberts og William Rambaut, i *The Ante-Nicene Fathers*, udg. af Alexander Roberts og James Donaldson, bd. 1 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (oversat fra engelsk efter ANF 1). »For modet, som i krig bevarer ens fædreland mod barbarerne eller hjemme forsvarer de svage eller kammeraterne mod røvere, er fuldt af retfærdighed...« Ambrosius af Milano, *Om præsternes pligter* 1.27.129, overs. H. de Romestin, i *Nicene and Post-Nicene Fathers*, 2. række, bd. 10, udg. af Philip Schaff og Henry Wace (New York: Christian Literature Publishing, 1896) (oversat fra engelsk efter NPNF2 10).

6

»Men vogter eder for de falske Profeter, som komme til eder i Faareklæder, men indvortes ere glubende Ulve.« Matthæus 7,15 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og mange falske Profeter skulle fremstaa og forføre mange.« Matthæus 24,11 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Thi falske Krister og falske Profeter skulle fremstaa og gøre store Tegn og Undergerninger, saa at ogsaa de udvalgte skulde blive forførte, om det var muligt.« Matthæus 24,24 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Jeg undrer mig over, at I saa snart lade eder føre bort fra ham, som kaldte eder til Kristi Naade, hen til et anderledes Evangelium; hvilket dog ikke er et andet, men det er kun nogle, som forvirre eder og ville vende op og ned paa Kristi Evangelium. Men selv om vi eller en Engel fra Himmelen forkynder eder Evangeliet anderledes, end vi have forkyndt eder det, han være en Forbandelse!« Galaterbrevet 1,6–8 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Thi dersom nogen kommer og prædiker en anden Jesus, som vi ikke prædikede, eller I faa en anderledes Aand, som I ikke fik, eller et anderledes Evangelium,

som I ikke modtoge, da vilde I kønt finde eder deri.« 2. Korintherbrev 11,4 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Thi saadanne ere falske Apostle, svigefulde Arbejdere, som paatage sig Skikkelse af Kristi Apostle. Og det er intet Under; thi Satan selv paatager sig Skikkelse af en Lysets Engel. Derfor er det ikke noget stort, om ogsaa hans Tjenere paatage sig Skikkelse som Retfærdigheds Tjenere; men deres Ende skal være efter deres Gerninger.« 2. Korintherbrev 11,13–15 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Jeg ved, at der efter min Bortgang skal komme svare Ulve ind iblandt eder, som ikke ville spare Hjorden. Og af eders egen Midte skal der opstaa Mænd, som skulle tale forvendte Ting for at drage Disciplene efter sig.« Apostlenes Gerninger 20,29–30 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men der opstod ogsaa falske Profeter iblandt Folket, ligesom der ogsaa iblandt eder vil komme falske Lærere, som ville liste fordærvelige Vranglærdomme ind, idet de endog fornægte den Herre, som købte dem, og bringe en brat Undergang over sig selv...« 2. Petersbrev 2,1 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »I elskede! tror ikke enhver Aand, men prøver Aanderne, om de ere af Gud; thi mange falske Profeter ere udgaaede i Verden.« 1. Johannesbrev 4,1 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Thi den Tid skal komme, da de ikke skulle fordrage den sunde Lære, men efter deres egne Begæringer tage sig selv Lærere i Hobetal, efter hvad der kildrer deres Øren, og de skulle vende Ørene fra Sandheden og vende sig hen til Fablerne.« 2. Timotheusbrev 4,3–4 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Jeg kender dine Gerninger og dit Arbejde og din Udholdenhed, og at du ikke kan fordrage de onde; og du prøvede dem, som kalde sig selv Apostle og ikke ere det, og du har fundet, at de ere Løgnere...« Åbenbaringen 2,2 (den autoriserede oversættelse 1871/1907).

Oldkirken

»Men ikke enhver, som taler i Ånden, er en profet, men kun hvis han har Herrens veje. Derfor skal den falske profet og profeten kendes på deres veje.« *Didache*, kap. 11, i *The Ante-Nicene Fathers*, udg. af Alexander Roberts og James Donaldson, bd. 7 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1886) (oversat fra engelsk efter ANF 7).

7

»Men Aanden siger klarlig, at i kommende Tider ville nogle falde fra Troen, idet de agte paa forførende Aander og paa Dæmoners Lærdomme, ved Løgnlæreres Hykleri, som ere brændemærkede i deres egen Samvittighed...« 1. Timotheusbrev 4,1–2 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Et kættersk Menneske skal du afvise efter een og to Ganges Paamindelse, da du ved, at en saadan er forvendt og synder, domfældt af sig selv.« Titusbrevet 3,10–11 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men jeg formaner eder, Brødre! til at give Agt paa dem, som volde Splittelserne og Forargelserne tvært imod den Lære, som I have lært, og viger bort fra dem! Thi saadanne tjene ikke vor Herre Kristus, men deres egen Bug, og ved søde Ord og skøn Tale forføre de de troskyldiges Hjerter.« Romerbrevet 16,17–18 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »I elskede! da det laa mig alvorligt paa Sinde at skrive til eder om vor fælles Frelse, fandt jeg det nødvendigt at skrive til eder med Formaning om at stride for den Tro, som een Gang er bleven overgiven de hellige.« Judasbrevet 3 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Derfor siger jeg eder: Al Synd og Bespottelse skal forlades Menneskene, men Bespottelsen imod Aanden skal ikke forlades.« Matthæus 12,31 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og der blev givet det en Mund til at tale store Ord og Bespottelser, og der blev givet det Magt til at virke i to og fyrretyve Maaneder. Og det aabnede sin Mund til Bespottelser imod Gud, til at bespotte hans Navn og hans Telt, dem, som bo i Himmelen.« Åbenbaringen 13,5–6 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Derfor formaner jeg, dog ikke jeg, men Jesu

Kristi kærlighed, jer til kun at bruge kristen næring og afholde jer fra urter af en anden art; jeg mener kætteri. For de [som hengiver sig hertil] blander Jesus Kristus sammen med deres egen gift og taler ting, som ikke fortjener tiltro, ligesom de, der giver en dødbringende gift i sød vin, som den, der ikke kender til det, grådigt tager med en skæbnesvanger nydelse, der fører til hans egen død.« Ignatius af Antiokia, *Brevet til trallianerne*, kap. 6, i *The Ante-Nicene Fathers*, udg. af Alexander Roberts og James Donaldson, bd. 1 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (oversat fra engelsk efter ANF 1).

»Vildfarelsen fremstilles i sandhed aldrig i sin nøgne vanskabthed, for at den ikke, når den således blev afsløret, straks skulle blive opdaget.« Irenæus af Lyon, *Mod kætterierne* 1, forord, afsnit 2, overs. Alexander Roberts og William Rambaut, i *The Ante-Nicene Fathers*, udg. af Alexander Roberts og James Donaldson, bd. 1 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (oversat fra engelsk efter ANF 1).

8

»Salige ere de, som ere forfulgte for Retfærdigheds Skyld, thi Himmeriges Rige er deres. Salige ere I, naar man haaner og forfølger eder og lyver eder alle Haande ondt paa for min Skyld. Glæder og fryder eder, thi eders Løn skal være stor i Himlene; thi saaledes have de forfulgt Profeterne, som vare før eder.« Matthæus 5,10–12 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og I skulle hades af alle for mit Navns Skyld; men den, som holder ud indtil Enden, han skal blive frelst.« Matthæus 10,22 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Kommer det Ord i Hu, som jeg har sagt eder: En Tjener er ikke større end sin Herre. Have de forfulgt mig, ville de ogsaa forfølge eder; have de holdt mit Ord, ville de ogsaa holde eders.« Johannes 15,20 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »De skulle udelukke eder af Synagogerne, ja, den Tid skal komme, at hver den, som slaar eder ihjel, skal mene, at han viser Gud en Dyrkelse.« Johannes 16,2 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og de stenede Stefanus, som bad og sagde: „Herre Jesus, tag imod min Aand!“ Men han faldt paa Knæ og raabte med høj Røst: „Herre, tilregn dem ikke denne Synd!“ Og som han sagde dette, sov han hen.« Apostlenes Gerninger 7,59–60 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Paa den Tid lagde Kong Herodes Haand paa nogle af Menigheden for at mishandle dem, og Jakob, Johannes's Broder, lod han henrette med Sværd.« Apostlenes Gerninger 12,1–2 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Andre maatte friste Forhaanelser og Hudstrygelser, tilmed Lænker og Fængsel; de bleve stenede, gennemsavede, fristede, dræbte med Sværd, gik omkring i Faare- og Gedeskind, lidende Mangel, betrængte, mishandlede...« Hebræerbrevet 11,36–37 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Ja, ogsaa alle de, som ville leve gudfrygtigt i Kristus Jesus, skulle forfølges.« 2. Timotheusbrev 3,12 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Frygt ikke, for hvad du vil komme til at lide! Se, Djævelen vil kaste nogle af eder i Fængsel, for at I skulle fristes, og I skulle have Trængsel i ti Dage. Vær tro indtil Døden, saa vil jeg give dig Livets Krone.« Åbenbaringen 2,10 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og da det aabnede det femte Segl, saa jeg under Alteret deres Sjæle, som vare myrdede for Guds Ords Skyld og for det Vidnesbyrds Skyld, som de havde...« Åbenbaringen 6,9 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og de have overvundet ham i Kraft af Lammets Blod og i Kraft af deres Vidnesbyrds Ord; og de elskede ikke deres Liv, lige til Døden .« Åbenbaringen 12,11 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »...De kristne for løven!« Tertullian, *Apologi*, kap. 40, overs. S. Thelwall, i *The Ante-Nicene Fathers*, udg. af Alexander Roberts og James Donaldson, bd. 3 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (oversat fra engelsk efter ANF 3). »Jo oftere vi mejes ned af jer, des flere bliver vi; de kristnes

blod er sæd.« Tertullian, *Apologi*, kap. 50, overs. S. Thelwall, i *The Ante-Nicene Fathers*, udg. af Alexander Roberts og James Donaldson, bd. 3 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (oversat fra engelsk efter ANF 3).

9

»Og Slangen var træskere end alle vilde Dyr paa Marken, hvilke Gud Herren havde gjort; og den sagde til Kvinden: Mon Gud skulde have sagt: I maa ikke æde af hvert Træ i Haven?« 1. Mosebog 3,1 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men jeg frygter for, at ligesom Slangen bedrog Eva ved sin Træskhed, saaledes skulle eders Tanker fordærves og miste det oprigtige Sindelag over for Kristus.« 2. Korintherbrev 11,3 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og det er intet Under; thi Satan selv paatager sig Skikkelse af en Lysets Engel.« 2. Korintherbrev 11,14 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og de stode aarle op den anden Dag og ofrede Brændofre og fremførte Takofre; og Folket satte sig ned til at æde og drikke og stod op at lege.« 2. Mosebog 32,6 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Bliver ej heller Afgudsdyrkere som nogle af dem, ligesom der er skrevet: „Folket satte sig ned at spise og drikke, og de stode op at lege.“« 1. Korintherbrev 10,7 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og Israel boede i Sittim, og Folket begyndte at bedrive Hor med Moabiternes Døtre. Og de indbøde Folket til deres Guders Ofre; og Folket aad, og de tilbade deres Guder.« 4. Mosebog 25,1–2 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men jeg har noget lidet imod dig, at du har nogle hos dig, som holde fast ved Bileams Lære, der lærte Balak at sætte Snare for Israels Børn, for at de skulde spise Afgudsofferkød og bedrive Utugt.« Åbenbaringen 2,14 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men da Herodes's Fødselsdag kom, dansede Herodias's Datter for dem; og hun behagede Herodes. Derfor lovede han med en Ed at give hende, hvad som helst hun begærede. Og tilskyndet af sin Moder siger hun: „Giv mig Johannes Døberens Hoved hid paa et Fad!“ Og Kongen blev bedrøvet; men for sine Eders og for Gæsternes Skyld befalede han, at det skulde gives hende. Og han sendte Bud og lod Johannes halshugge i Fængselet.« Matthæus 14,6–10 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »...blev indstiftet helt og holdent for djævelens skyld...« Tertullian, *Skuespillene, eller De Spectaculis*, kap. 24, overs. S. Thelwall, i *The Ante-Nicene Fathers*, udg. af Alexander Roberts og James Donaldson, bd. 3 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (oversat fra engelsk efter ANF 3). »I begyndelsen var teatret egentlig et Venustempel...« »Disse to onde ånder står i edsvoren forbund med hinanden som drukkenskabens og lystens beskyttere.« Tertullian, *De Spectaculis*, kap. 10, overs. S. Thelwall, i *The Ante-Nicene Fathers*, udg. af Alexander Roberts og James Donaldson, bd. 3 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (oversat fra engelsk efter ANF 3). »...uanstændighedens egen særlige bolig...« hvor »intet er i anseelse uden det, som andre steder er vanærende.« Tertullian, *De Spectaculis*, kap. 17, overs. S. Thelwall, i *The Ante-Nicene Fathers*, udg. af Alexander Roberts og James Donaldson, bd. 3 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (oversat fra engelsk efter ANF 3). »Også skuespillene drog mig bort, fulde af billeder af mine elendigheder og af brændsel til min ild. Hvorfor kan mennesket lide at blive gjort bedrøvet, når det ser på sørgelige og tragiske scener, som det dog på ingen måde selv ville lide?« Augustin, *Bekendelser* 3.2.2, overs. J. G. Pilkington, i *Nicene and Post-Nicene Fathers*, 1. række, bd. 1, udg. af Philip Schaff (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1886) (oversat fra engelsk efter NPNF1 1). »...nogle har forladt os og svigtet os for hestevæddeløbenes skuespil...« »... blev du slæbt af sted til dette skuespil som djævelens fange?« »...djævelen plager denne hjord...« Johannes Chrysostomos, *Mod væddeløbsbanerne og teatret* (*Contra ludos et theatra*), overs. Mark Vermes (2012), frigivet til offentligt domæne (public domain), The Tertullian Project, tertullian.org (oversat fra engelsk efter Vermes). Ved koncilet i Elvira »blev det besluttet, at skuespillere kunne døbes, men kun på betingelse af, at de opgav denne

levevis«, og ved koncilet i Arles (314) »blev theatrici og agitatores (skuespillere og vognstyrere ved legene) erklæret ekskommunicerede.« Herbert Thurston, »Theatre«, i *The Catholic Encyclopedia*, bd. 14 (New York: Robert Appleton Company, 1912) (oversat fra engelsk). »Filmens magt består i, at den taler ved hjælp af levende og konkrete billeder.« »De er anledninger til synd; de forfører unge mennesker ind på ondskabens veje ved at forherlige lidenskaberne.« »...at filmen ikke længere må være en skole i fordærv.« Pius XI, *Vigilanti Cura*, encyklika om film, 29. juni 1936 (Vatikanstaten: Libreria Editrice Vaticana), vatican.va (oversat fra engelsk).

10

Peters øjne på Kristus, derefter på stormen

»Men Peter svarede ham og sagde: „Herre! dersom det er dig, da byd mig at komme til dig paa Vandet!“ Men han sagde: „Kom!“ Og Peter traadte ned fra Skibet og vandrede paa Vandet for at komme til Jesus. Men da han saa det stærke Vejr, blev han bange; og da han begyndte at synke, raabte han og sagde: „Herre, frels mig!“ Og straks udrakte Jesus Haanden og greb ham, og han siger til ham: „Du lidettroende, hvorfor tvivlede du?“« Matthæus 14,28–31 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Derfor lader ogsaa os, efterdi vi have saa stor en Sky af Vidner omkring os, aflægge enhver Byrde og Synden, som lettelig hilder os, og med Udholdenhed gennemløbe den foran os liggende Bane, idet vi se hen til Troens Begynder og Fuldender, Jesus, som for den foran ham liggende Glædes Skyld udholdt et Kors, idet han ringeagtede Skændselen, og som har taget Sæde paa højre Side af Guds Trone.« Hebræerbrevet 12,1–2 (den autoriserede oversættelse 1871/1907).

Paulus om verdslighed og korset

»Thi mange vandre, som jeg ofte har sagt eder, men nu ogsaa siger med Taarer, som Kristi Kors's Fjender, hvis Ende er Fortabelse, hvis Gud er Bugen, og hvis Ære er i deres Skændsel, de, som tragte efter de jordiske Ting.« Filipperbrevet 3,18–19 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Brødre! jeg mener ikke om mig selv, at jeg har grebet det. Men eet gør jeg: glemmende, hvad der er bagved, men rækkende efter det, som er foran, jager jeg imod Maalet, til den Sejrspris, hvortil Gud fra det høje kaldte os i Kristus Jesus.« Filipperbrevet 3,13–14 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men det være langt fra mig at rose mig uden af vor Herres Jesu Kristi Kors, ved hvem Verden er korsfæstet for mig, og jeg for Verden.« Galaterbrevet 6,14 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »...thi jeg agtede ikke at vide noget iblandt eder uden Jesus Kristus og ham korsfæstet...« 1. Korintherbrev 2,2 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Naar I altsaa ere blevne oprejste med Kristus, da søger det, som er oventil, hvor Kristus sidder ved Guds højre Haand. ... Tragter efter det, som er oventil, ikke efter det, som er paa Jorden.« Kolossenserbrevet 3,1–2 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og skikker eder ikke lige med denne Verden, men vorder forvandlede ved Sindets Fornyelse, saa I maa skønne, hvad der er Guds Villie, det gode og velbehagelige og fuldkomne.« Romerbrevet 12,2 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »...idet vi ikke se paa de synlige Ting, men paa de usynlige; thi de synlige ere timelige, men de usynlige ere evige.« 2. Korintherbrev 4,18 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »...thi Demas forlod mig, fordi han fik Kærlighed til den nærværende Verden...« 2. Timotheusbrev 4,10 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Ingen, som gør Krigstjeneste, indvikler sig i Livets Handeler — for at han kan behage den, som tog ham i Sold.«

2. Timotheusbrev 2,4 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »...for at vi ikke skulle bedrages af Satan; thi hans Anslag ere os ikke ubekendte.« 2. Korintherbrev 2,11 (den autoriserede oversættelse 1871/1907).

Johannes og Jakob om kærligheden til verden

»Elsker ikke Verden, ikke heller de Ting, som ere i Verden! Dersom nogen elsker Verden, er Faderens Kærlighed ikke i ham. Thi alt det, som er i Verden, Kødets Lyst og Øjnenes Lyst og Livets Hoffærdighed, er ikke af Faderen, men af Verden. Og Verden forgaar og dens Lyst; men den, som gør Guds Villie, bliver til evig Tid.« 1. Johannesbrev 2,15–17 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »I utro! vide I ikke, at Venskab med Verden er Fjendskab imod Gud? Derfor, den, som vil være Verdens Ven, bliver Guds Fjende.« Jakobsbrevet 4,4 (den autoriserede oversættelse 1871/1907).

Kristi advarsler

»...Vig bag mig, Satan! du er mig en Forargelse; thi du sanser ikke, hvad Guds er, men hvad Menneskers er.« Matthæus 16,23 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Samler eder ikke Skatte paa Jorden, hvor Møl og Rust fortære, og hvor Tyve bryde ind og stjæle; men samler eder Skatte i Himmelen, hvor hverken Møl eller Rust fortærer, og hvor Tyve ikke bryde ind og stjæle. Thi hvor din Skat er, der vil ogsaa dit Hjerte være.« Matthæus 6,19–21 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Ingen kan tjene to Herrer; thi han maa enten hade den ene og elske den anden eller holde sig til den ene og ringeagte den anden. I kunne ikke tjene Gud og Mammon.« Matthæus 6,24 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men søger først Guds Rige og hans Retfærdighed, saa skulle alle disse Ting gives eder i Tilgift.« Matthæus 6,33 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men det, som blev saaet iblandt Torne, er den, som hører Ordet, og Verdens Bekymring og Rigdommens Forførelse kvæler Ordet, og det bliver uden Frugt.« Matthæus 13,22 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men det, som faldt iblandt Torne, det er dem, som have hørt og saa gaa hen og kvæles under Livets Bekymringer og Rigdom og Nydelser og ikke bære moden Frugt.« Lukas 8,14 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men vogter eder, at eders Hjerter ikke nogen Tid besværes af Svir og Drukkenskab og timelige Bekymringer, saa hin Dag kommer pludseligt over eder som en Snare.« Lukas 21,34 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »...Martha! Martha! du gør dig Bekymring og Uro med mange Ting; men eet er fornødent. Maria har valgt den gode Del, som ikke skal tages fra hende.« Lukas 10,41–42 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Thi ligesom de i Dagene før Syndfloden aade og drak, toge til Ægte og bortgiftede, indtil den Dag, da Noa gik ind i Arken, og ikke agtede det, førend Syndfloden kom og tog dem alle bort, saaledes skal ogsaa Menneskesønnens Tilkommelse være.« Matthæus 24,38–39 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »...Ingen, som lægger sin Haand paa Ploven og ser tilbage, er vel skikket for Guds Rige.« Lukas 9,62 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og de begyndte alle som een at undskylde sig. Den første sagde til ham: Jeg har købt en Mark og har nødig at gaa ud og se den; jeg beder dig, hav mig undskyldt! Og en anden sagde: Jeg har købt fem Par Okser og gaar hen at prøve dem; jeg beder dig, hav mig undskyldt! Og en anden sagde: Jeg har taget mig en Hustru til Ægte, og derfor kan jeg ikke komme.« Lukas 14,18–20 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Kommer Loths Hustru i Hu!« Lukas 17,32 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Da saa hans Hustru om bag ham og blev en Saltstøtte.« 1. Mosebog 19,26 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »...Saa kunde I da ikke vaage een Time med mig! Vaager og beder, for at I ikke skulle falde i Fristelse! Aanden er vel redebon, men Kødet er skrøbeligt.« Matthæus 26,40–41 (den

autoriserede oversættelse 1871/1907). »Saa lader os da ikke sove ligesom de andre, men lader os vaage og være ædrue!« 1. Thessalonikerbrev 5,6 (den autoriserede oversættelse 1871/1907).

Distraheret, mens fjenden slog til

»Men medens Folkene sov, kom hans Fjende og saaede Ugræs iblandt Hveden og gik bort.« Matthæus 13,25 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og det skete, der Aaret var omme, paa den Tid Kongerne pleje at uddrage til Krig, da sendte David Joab og sine Tjenere med ham og al Israel, og de ødelagde Ammons Børn og belejrede Rabba; men David blev i Jerusalem. Og det skete ved Aftens Tid, at David stod op af sin Seng og vandrede paa Taget af Kongens Hus og saa fra Taget en Kvinde, som badede sig, og den Kvinde var saare dejlig af Udseende.« 2. Samuelsbog 11,1–2 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og hun lod ham sove paa sine Knæ og kaldte ad en Mand og lod hans syv Hovedlokker afrage; og hun begyndte at plage ham; da var hans Kraft vegen fra ham.« Dommerbogen 16,19 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Kong Belsazar gjorde et stort Gæstebud for sine tusinde Fyrster og drak Vin i Nærværelse af de tusinde. Der Belsazar havde smagt Vinen, befalede han, at de skulde bringe de Kar af Guld og Sølv, som hans Fader, Nebukadnezar, havde taget ud af Templet, som var i Jerusalem, for at Kongen og hans Fyrster, hans Hustruer og hans Medhustruer kunde drikke af dem. Da bragte man Guldkarrene, som de havde taget ud af Helligdommen i Guds Hus, som var i Jerusalem; og de drak af dem, Kongen og hans Fyrster, hans Hustruer og hans Medhustruer. De drak Vin og priste de Guder, som vare af Guld og Sølv, Kobber, Jern, Træ og Sten. I samme Stund kom Fingre frem af en Menneskehaand og skreve lige over for Lysestagen paa Kalken af Væggen i det kongelige Palads, og Kongen saa Haanden, som skrev.« Daniel 5,1–5 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »I samme Nat blev Belsazar, Kaldæernes Konge, ihjelslagen.« Daniel 5,30 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Er det Tid for eder at bo i eders panelede Huse, medens dette Hus er øde? Og nu, saa siger den Herre Zebaoth: Giver Agt paa eders Veje! I udsaa meget og høste lidet ind, I æde og blive ikke mætte, I drikke og blive ikke læskede, I klæde eder og blive ikke varme, og den, som faar Løn, faar sin Løn i en hullet Pung.« Haggaj 1,4–6 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og det sammenløbne Folk, som var midt iblandt dem, fik stor Begærlighed; derfor gav ogsaa Israels Børn sig til at græde igen og sagde: Hvo vil give os Kød at æde? Vi komme i Hu den Fisk, som vi aade for intet i Ægypten, Græskarrene og Melonerne og Porrene og Rødløgene og Hvidløgene; men nu forsmægter vor Sjæl; thi her er slet intet uden det Man for vore Øjne.« 4. Mosebog 11,4–6 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »...nemlig for de indsnegne falske Brødres Skyld, som jo havde listet sig ind for at lure paa vor Frihed, som vi have i Kristus Jesus, for at de kunde gøre os til Trælle...« Galaterbrevet 2,4 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Thi der har indsneget sig nogle Mennesker, om hvem det for længe siden er forud skrevet, at de vilde falde under denne Dom: Ugudelige, som misbruge vor Guds Naade til Uterlighed og fornægte vor eneste Hersker og Herre Jesus Kristus.« Judasbrevet 4 (den autoriserede oversættelse 1871/1907).

At holde blikket fæstnet

»Bortvend mine Øjne, at de ikke se til Forfængelighed; hold mig i Live paa din Vej!« Salme 119,37 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Lad dine Øjne se ligefrem, og lad dine Øjenlaage være ret frem for dig!« Ordsprogene 4,25 (den autoriserede oversættelse 1871/1907).

»Nu om dage går jeg ikke i cirkus for at se en hund jage en hare; men hvis jeg tilfældigvis kommer forbi en sådan jagt på markerne, drager den mig måske bort selv fra en alvorlig tanke... Hvordan går det til, at en firben, der fanger fluer, eller en edderkop, der vikler dem ind, når de styrter ind i hendes net, ofte fanger min opmærksomhed, når jeg sidder hjemme?... så bliver vore bønner ofte afbrudt og forstyrret derved...« Augustin, *Bekendelser* 10.35.57, overs. J. G. Pilkington, i *Nicene and Post-Nicene Fathers*, 1. række, bd. 1, udg. af Philip Schaff (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1886) (oversat fra engelsk efter NPNF1 1).

11

»Du skal ikke have andre Guder for mig. Du skal ikke gøre dig udskaaret Billede eller nogen Lignelse efter det, som er i Himmelen oventil, eller det paa Jorden nedentil, eller det, som er i Vandet under Jorden. Du skal ikke tilbede dem og ikke tjene dem; thi jeg, Herren din Gud, er en nidkær Gud, som hjemsøger Fædres Misgerning paa Børn, paa dem i tredje og paa dem i fjerde Led, paa dem, som hade mig...« 2. Mosebog 20,3–5 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Sadrak, Mesak og Abed-Nego svarede og sagde til Kongen: Nebukadnezar! vi have ikke fornødent at svare dig et Ord herpaa. Dersom vor Gud, som vi dyrke, kan redde os, saa redder han os af den brændende Ilds Ovn og af din Haand, o Konge! Men hvis ikke skal det være dig vitterligt, o Konge! at vi ikke ville dyrke dine Guder og ej tilbede det Guldbillede, som du har oprejst.« Daniel 3,16–18 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men paa en fastsat Dag iførte Herodes sig en Kongedragt og satte sig paa Tronen og holdt en Tale til dem. Og Folket raabte til ham: „Det er Guds Røst og ikke et Menneskes.“ Men straks slog en Herrens Engel ham, fordi han ikke gav Gud Æren; og han blev fortæret af Orme og udaandede.« Apostlenes Gerninger 12,21–23 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og de tilbade Dragen, fordi den havde givet Dyret Magten; og de tilbade Dyret og sagde: Hvem er Dyret lig? hvem mægter at kæmpe imod det?« Åbenbaringen 13,4 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og det fik Magt til at give Dyrets Billede Aand, saa at Dyrets Billede endog kunde tale og gøre, at alle de, der ikke vilde tilbede Dyrets Billede, skulde ihjelslaas.« Åbenbaringen 13,15 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Derfor, mine elskede, flyr fra Afgudsdyrkelsen!« 1. Korintherbrev 10,14 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Mine Børn, vogter eder for Afguderne!« 1. Johannesbrev 5,21 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »De sige til ham: „Kejserens.“ Da siger han til dem: „Saa giver Kejseren, hvad Kejserens er, og Gud, hvad Guds er!“« Matthæus 22,21 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Hvad skade er der i at sige: Herre kejser, og i at ofre...« *Polykarps martyrium*, kap. 8, i *The Ante-Nicene Fathers*, udg. af Alexander Roberts og James Donaldson, bd. 1 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (oversat fra engelsk efter ANF 1). »Sværg ved kejserens lykke; omvend dig og sig: Bort med de gudløse.« ... »Seks og firs år har jeg tjent ham, og han har aldrig gjort mig nogen uret...« *Polykarps martyrium*, kap. 9, i *The Ante-Nicene Fathers*, udg. af Alexander Roberts og James Donaldson, bd. 1 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (oversat fra engelsk efter ANF 1).

En romersk statholders beretning (antik ikke-kristen kilde)

»De, som nægtede, at de var eller havde været kristne, idet de påkaldte guderne med ord, som jeg foresagde, ofrede bøn med røgelse og vin til dit billede, som jeg havde ladet bringe frem i dette øjemed sammen med gudernes statuer, og desuden forbandede Kristus – intet af hvilket de, som virkelig er kristne, efter hvad der siges, kan

tvinges til at gøre…« Plinius den Yngre, *Breve* 10.96, til kejser Trajan (ca. år 112 e.Kr.), engelsk oversættelse som udgivet af James J. O'Donnell, Georgetown University, faculty.georgetown.edu/jod/texts/pliny.html (oversætteren er ikke angivet på siden) (oversat fra engelsk efter O'Donnell).

12

»Hvo som udøser Menneskenes Blod, ved Mennesket skal hans Blod udøses; thi i Guds Billede gjorde han Mennesket.« 1. Mosebog 9,6 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Du skal ikke ihjelslaa.« 2. Mosebog 20,13 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Disse seks Stykker hader Herren, og de syv ere en Vederstyggelighed for hans Sjæl: Stolte Øjne, en løgnagtig Tunge og Hænder, som udgyde den uskyldiges Blod…« Ordsprogene 6,16–17 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og de ofrede deres Sønner og deres Døtre til Magterne. Og de udøste uskyldigt Blod, deres Sønners og deres Døtres Blod, som de ofrede til Kanaans Afguder, og Landet vanhelligedes af Blodet.« Salme 106,37–38 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »…fordi de forlode mig og gjorde dette Sted fremmed og gjorde Røgelse der for andre Guder, hvilke de og deres Fædre og Judas Konger ikke havde kendt, og fordi de have fyldt dette Sted med de uskyldiges Blod og have bygget Baals Høje for at opbrænde deres Sønner med Ild, til Brændofre for Baal; hvilket jeg ikke havde budt og ikke talt om, og som ikke var kommet mig i Tanke…« Jeremias 19,4–5 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Thi du ejede mine Nyrer; du skærmede om mig i Moders Liv. Jeg vil prise dig, fordi jeg paa underfuld Maade er dannet saa herligt; underfulde ere dine Gerninger, og min Sjæl ved det saare vel. Mine Ben vare ikke skjulte for dig, der jeg blev dannet i Løndom, der jeg blev kunstigt virket i det underjordiske Dyb . Dine Øjne saa mig, der jeg endnu var Foster, og disse Ting vare alle sammen skrevne i din Bog; Dagene vare bestemte, før en eneste af dem var kommen.« Salme 139,13–16 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Før jeg dannede dig i Moders Liv, kendte jeg dig, og før du udkom af Moders Skød, helligede jeg dig; jeg beskikkede dig til en Profet for Folkene.« Jeremias 1,5 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »…du skal ikke myrde et barn ved fosterfordrivelse og ikke dræbe det, som er avlet…« *Didache*, kap. 2, i *The Ante-Nicene Fathers*, udg. af Alexander Roberts og James Donaldson, bd. 7 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1886) (oversat fra engelsk efter ANF 7). »De gifter sig, ligesom alle [andre]; de får børn; men de tilintetgør ikke deres afkom.« *Brevet til Diognet*, kap. 5, i *The Ante-Nicene Fathers*, udg. af Alexander Roberts og James Donaldson, bd. 1 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (oversat fra engelsk efter ANF 1). »Og når vi siger, at de kvinder, som bruger midler til at fremkalde abort, begår mord og skal aflægge regnskab over for Gud for aborten, efter hvilket princip skulle vi så begå mord?« Athenagoras af Athen, *Forbøn for de kristne*, kap. 35, overs. B. P. Pratten, i *The Ante-Nicene Fathers*, udg. af Alexander Roberts og James Donaldson, bd. 2 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (oversat fra engelsk efter ANF 2).

13

»Og det skete, der deres Hjerter vare vel til Mode, da sagde de: Kalder ad Samson og lader ham lege for os; da kaldte de Samson ud af Fangernes Hus, og han legede for deres Aasyn, og de stillede ham imellem Pillerne.« Dommerbogen 16,25 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Thi mig synes, at Gud har fremstillet os Apostle som de ringeste, ligesom dødsdømte; thi et Skuespil ere vi blevne for Verden, baade for Engle og Mennesker.« 1. Korintherbrev 4,9 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men kommer de forrige Dage i Hu, i hvilke I, efter at I vare blevne oplyste, udholdt megen Kamp i Lidelser, idet I dels selv ved Forhaanelser og

Trængsler bleve et Skuespil, dels gjorde fælles Sag med dem, som fristede saadanne Kaar.« Hebræerbrevet 10,32–33 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Honorius, som arvede herredømmet over Europa, gjorde ende på gladiatorkampene, som længe havde været afholdt i Rom. Anledningen hertil opstod af følgende omstændighed. En mand ved navn Telemachus havde valgt det asketiske liv. Han var draget ud fra Østen og havde af den grund begivet sig til Rom. Da det afskyelige skuespil blev fremvist dér, gik han selv ind på stadion, steg ned på arenaen og søgte at standse de mænd, som svang deres våben mod hinanden. Tilskuerne til slagteriet blev forbitrede og stenede, opildnet af det rasende raseri hos dæmonen, der fryder sig over disse blodige gerninger, fredsstifteren til døde. Da den beundringsværdige kejser blev underrettet herom, regnede han Telemachus blandt de sejrrige martyrers skare og gjorde ende på det ugudelige skuespil.« Theodoret, *Kirkehistorie* 5.26, i *Nicene and Post-Nicene Fathers*, 2. række, bd. 3, udg. af Philip Schaff og Henry Wace (New York: Christian Literature Publishing, 1892) (oversat fra engelsk efter NPNF2 3). »For straks da han så dette blod, indsugede han dermed en slags vildskab; han vendte sig ikke bort, men fæstnede sit blik, drak vanvid i sig uden at vide det, frydede sig over den skyldige kamp og blev beruset af den blodige forlystelse.« Augustin, *Bekendelser* 6.8.13, overs. J. G. Pilkington, i *Nicene and Post-Nicene Fathers*, 1. række, bd. 1, udg. af Philip Schaff (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1886) (oversat fra engelsk efter NPNF1 1). »Men vi, som mener, at det at se et menneske blive dræbt er stort set det samme som at dræbe ham, har svoret sådanne skuespil fra os.« Athenagoras af Athen, *Forbøn for de kristne*, kap. 35, overs. B. P. Pratten, i *The Ante-Nicene Fathers*, udg. af Alexander Roberts og James Donaldson, bd. 2 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (oversat fra engelsk efter ANF 2).

14

»Saa siger Herren: For tre Overtrædelser af Israel og for fire — jeg tager det ikke tilbage — fordi de sælge den retfærdige for Penge og den fattige formedelst et Par Sko; fordi de hige efter at bringe Jordens Støv paa de ringes Hoved og forvende de sagtmodiges Vej, og en Mand og hans Fader gaa til samme Pige, for at vanhellige mit hellige Navn…« Amos 2,6–7 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Derfor, fordi I træde paa den fattige og tage en svar Afgift i Korn af ham, saa have I vel bygget Huse af hugne Sten, men I skulle ikke bo i dem; I have plantet lystelige Vingaarde, men I skulle ikke drikke Vin af dem. Thi jeg ved, at eders Overtrædelser ere mange, og at eders Synder ere svare, idet I trænge den retfærdige, tage Sonepenge og bøje Retten for de fattige i Porten.« Amos 5,11–12 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Hvo som fortrykker den ringe, forhaaner hans Skaber; men hvo som forbarmer sig over den fattige, ærer ham.« Ordsprogene 14,31 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Røv ikke fra den ringe, fordi han er ringe, og knus ikke den elendige for Retten. Thi Herren skal udføre deres Sag, og dem, som berøve dem, skal han berøve Livet.« Ordsprogene 22,22–23 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Herren vil gaa til Doms over de ældste af sit Folk og over dets Fyrster: — „I have fortæret Vingaarden, Rov fra den fattige er i eders Huse. Hvi nedtræde I mit Folk og sønderknuse de elendige? siger Herren, den Herre Zebaoth.“« Esajas 3,14–15 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og nu, I rige! græder og jamrer over de Ulykker, som komme over eder. Eders Rigdom er raadnet, og eders Klæder ere mølædte; eders Guld og Sølv er rustet op, og deres Rust skal være til Vidnesbyrd imod eder og æde eders Kød som en Ild; I have samlet Skatte i de sidste Dage. Se, den Løn skriger, som I have forholdt Arbejderne, der høstede eders Marker, og Høstfolkenes Raab ere komne ind for den Herre Zebaoths Øren.« Jakobsbrevet 5,1–4 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men de, som ville være rige, falde i Fristelse og Snare og mange ufornuftige og skadelige Begæringer, som nedsænke Menneskene i Undergang og Fortabelse; thi Pengegridskheden er en Rod til alt ondt;

og ved at hige derefter ere nogle farne vild fra Troen og have gennemstunget sig selv med mange Smerter.« 1. Timotheusbrev 6,9–10 (den autoriserede oversættelse 1871/1907).

Oldkirken

»Du skal ikke vende dig bort fra den, der er i nød, men du skal dele alt med din broder...« *Didache*, kap. 4, i *The Ante-Nicene Fathers*, udg. af Alexander Roberts og James Donaldson, bd. 7 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1886) (oversat fra engelsk efter ANF 7). »I stedet for jorder skal I derfor købe plagede sjæle, efter som enhver formår, og besøge enker og forældreløse og ikke overse dem; og I skal anvende jeres rigdom og alt jeres gods, som I har modtaget af Herren, på sådanne jorder og huse. For til dette formål gjorde Mesteren jer rige, for at I skulle udføre disse tjenester for ham...« *Hermas' Hyrde*, lignelse 1, overs. F. Crombie, i *The Ante-Nicene Fathers*, udg. af Alexander Roberts og James Donaldson, bd. 2 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (oversat fra engelsk efter ANF 2).

Pavelige dokumenter

»At snyde nogen for den løn, der tilkommer ham, er en stor forbrydelse, som råber til Himlens hævnende vrede.« Leo XIII, *Rerum Novarum*, encyklika om kapital og arbejde, 15. maj 1891, afsnit 20 (Vatikanstaten: Libreria Editrice Vaticana), vatican.va (oversat fra engelsk). I samme afsnit fordømmer encyklikaen ethvert forsøg på »at lægge pres på de trængende og de nødlidende for vindings skyld« og fastslår, at »at hente sin fortjeneste ud af en andens nød« »er fordømt af alle love, menneskelige og guddommelige« (oversat fra engelsk). Ibid.

15

»Og hvo som stjæler et Menneske og sælger det, eller det bliver fundet i hans Vold, han skal visselig dødes.« 2. Mosebog 21,16 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Om nogen findes, som stjæler en Person af sine Brødre af Israels Børn og driver Handel med ham eller sælger ham, da skal samme Tyv dø, og du skal borttage den onde fra dig.« 5. Mosebog 24,7 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »...idet man ved dette, at Loven ikke er sat for den retfærdige, men for lovløse og ulydige, ugudelige og Syndere, ryggesløse og vanhellige, for dem, som øve Vold imod deres Fader og Moder, for Manddrabere, utugtige, Syndere imod Naturen, Menneskerøvere, Løgnere, Menedere, og hvad andet der er imod den sunde Lære...« 1. Timotheusbrev 1,9–10 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og Jordens Købmænd græde og sørge over hende, fordi ingen mere køber deres Ladning: Ladning af Guld og Sølv og Ædelstene og Perler og fint Linned og Purpur og Silke og Skarlagen og alle Haande vellugtende Træ og alle Haande Arbejde af Elfenben og alle Haande Arbejde af kostbart Træ og af Kobber og Jern og Marmor, og Kanelbark og Haarsalve og Røgelser og Salve og Virak og Vin og Olie og fint Mel og Hvede og Okser og Faar og Heste og Vogne og Slaver, ja, Menneskesjæle.« Åbenbaringen 18,11–13 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Her er ikke Jøde eller Græker; her er ikke Træl eller fri; her er ikke Mand og Kvinde; thi alle ere I een i Kristus Jesus.« Galaterbrevet 3,28 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »...ikke mere som en Træl, men som mere end en Træl, som en elsket Broder, særlig for mig, men hvor meget mere for dig, baade i Kødet og i Herren.« Filemonbrevet 1,16 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »›Jeg skaffede mig trælle og trælkvinder.‹ Du dømmer mennesker til slaveri, hvis natur er fri og præget af fri vilje. ... For hvor mange

oboler vurderede du Guds billede?« Gregor af Nyssa, *Homilier over Prædikerens Bog* 4, overs. Andrew Maguire, Early Church Texts (earlychurchtexts.com) (oversat fra engelsk efter Maguire).

16

»Der skal ikke findes hos dig nogen, som lader sin Søn eller sin Datter gaa igennem Ilden, nogen som omgaas med Spaadom eller er en Dagvælger, eller som agter paa Fugleskrig eller er en Troldkarl, eller som omgaas med Manen, eller som adspørger en Spaamand eller er en Tegnsudlægger, eller som gør Spørgsmaal til de døde. Thi hver, som gør disse Ting, er en Vederstyggelighed for Herren, og for disse Vederstyggeligheders Skyld fordriver Herren din Gud dem fra sit Ansigt.« 5. Mosebog 18,10–12 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »I skulle ikke vende eder til Spaakvinder og ikke søge hen til Tegnsudlæggere, til at blive urene ved dem; jeg er Herren eders Gud.« 3. Mosebog 19,31 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og naar de ville sige til eder: Søger til Spaakvinderne og til Tegnsudlæggerne, som hviske og mumle, da siger: Skal ikke et Folk søge til sin Gud? skal man søge til de døde for de levendes Skyld?« Esajas 8,19 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Thi Genstridighed er en Trolddoms Synd, og Haardnakkethed er Uretfærdighed og Afgudsdyrkelse; efterdi du har forkastet Herrens Ord, da har han og forkastet dig, at du ikke skal være Konge.« 1. Samuelsbog 15,23 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men mange af dem, som havde drevet Trolddom, bare deres Bøger sammen og opbrændte dem for alles Øjne; og man beregnede deres Værdi og fandt dem halvtredsindstyve Tusinde Sølvpenge værd.« Apostlenes Gerninger 19,19 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men Kødets Gerninger ere aabenbare, saasom: Utugt, Urenhed, Uterlighed, Afgudsdyrkelse, Trolddom, Fjendskaber, Kiv, Nid, Hidsighed, Rænker, Tvedragt, Partier, Avind, Drukkenskab, Svir og deslige; hvorom jeg forud siger eder, ligesom jeg ogsaa før har sagt, at de, som øve saadanne Ting, skulle ikke arve Guds Rige.« Galaterbrevet 5,19–21 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men de fejge og utro og vederstyggelige og Morderne og de utugtige og Troldkarlene og Afgudsdyrkerne og alle Løgnerne, deres Lod skal være i Søen, som brænder med Ild og Svovl; dette er den anden Død.« Åbenbaringen 21,8 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Mit barn, vær ikke en, der tager varsler, for det fører til afgudsdyrkelse; heller ikke en besværger eller en stjernetyder…« *Didache*, kap. 3, i *The Ante-Nicene Fathers*, udg. af Alexander Roberts og James Donaldson, bd. 7 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1886) (oversat fra engelsk efter ANF 7). »De, som hører til præsteskabet eller til gejstligheden, må ikke være troldmænd, besværgere, matematikere eller astrologer; ej heller må de lave såkaldte amuletter, som er lænker for deres egne sjæle. Og dem, der bærer sådanne, befaler vi at udstøde af Kirken.« Koncilet i Laodikea, kanon 36, overs. Henry R. Percival, i *Nicene and Post-Nicene Fathers*, 2. række, bd. 14, udg. af Philip Schaff og Henry Wace (New York: Christian Literature Publishing, 1900) (oversat fra engelsk efter NPNF2 14).

Katekismus

»Alle former for spådom skal forkastes: at søge hjælp hos Satan eller dæmoner, at fremmane de døde eller andre skikke, som fejlagtigt antages at ›afsløre‹ fremtiden. At rådføre sig med horoskoper, astrologi, håndlæsning, tydning af varsler og lodkastning, fænomener af clairvoyance og at søge til personer, der påstår at tale med de døde, skjuler alt sammen et ønske om magt over tiden, historien og i sidste ende over andre mennesker samt et ønske om at gøre skjulte magter gunstigt stemt. Det strider mod den ære, den agtelse og den kærlige frygt, som vi skylder Gud alene.« *Catechism of the Catholic Church*, 2. udg. (Vatikanstaten: Libreria Editrice Vaticana, 1997), nr. 2116 (oversat fra engelsk).

17

»Og Herrens Ord skete til Thisbiteren Elias og sagde: Staa op, gak ned imod Akab, Israels Konge, som er i Samaria; se, han er i Naboths Vingaard, hvorhen han er gaaet ned for at tage den til Ejendom. Og du skal tale til ham og sige: Saaledes sagde Herren: Har du baade myrdet og tilmed taget en Ejendom? Fremdeles skal du tale til ham og sige: Saa siger Herren: Paa det Sted, hvor Hundene slikkede Naboths Blod, skulle Hundene slikke dit Blod, ja ogsaa dit.« 1. Kongebog 21,17–19 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Dets Fyrster i dets Midte ere som Ulve, der røve Rov, saa at de udøse Blod, ødelægge Sjæle for at gøre sig Vinding.« Ezekiel 22,27 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og jeg sagde: Hører dog, I Jakobs Øverster og Israels Hus's Dommere! burde I ikke kende Retten? De hade det gode og elske det onde; de rive deres Hud af dem og deres Kød af deres Ben. Det er dem, som æde mit Folks Kød og drage deres Hud af dem og bryde deres Ben; og de brede dem ud som i en Gryde og som Kød midt i en Kedel.« Mika 3,1–3 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Jordens Konger rejse sig, og Fyrsterne raadslaa tilsammen imod Herren og imod hans salvede: „Lader os sønderrive deres Baand og kaste deres Reb af os!" Han, som bor i Himlene, ler; Herren spotter dem.« Salme 2,2–4 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Når retfærdigheden tages bort, hvad er da riger andet end store røverbander?« Augustin, *Guds stad* 4.4, overs. Marcus Dods, i *Nicene and Post-Nicene Fathers*, 1. række, bd. 2, udg. af Philip Schaff (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1887) (oversat fra engelsk efter NPNF1 2). »Jeg vover ikke at frembære offeret, hvis du agter at være til stede.« Ambrosius af Milano, brev 51.13, til kejser Theodosius, overs. H. de Romestin, i *Nicene and Post-Nicene Fathers*, 2. række, bd. 10, udg. af Philip Schaff og Henry Wace (New York: Christian Literature Publishing, 1896) (oversat fra engelsk efter NPNF2 10).

18

»Men da Simon saa, at den Helligaand blev given ved Apostlenes Haandspaalæggelse, bragte han dem Penge og sagde: „Giver ogsaa mig denne Magt, at, hvem jeg lægger Hænderne paa, han maa faa den Helligaand." Men Peter sagde til ham: „Gid dit Sølv maa gaa til Grunde tillige med dig, fordi du mente at kunne erhverve Guds Gave for Penge. Du har ikke Del eller Lod i dette Ord; thi dit Hjerte er ikke ret for Gud.« Apostlenes Gerninger 8,18–21 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Du Menneskesøn! spaa imod Israels Hyrder, spaa, og sig til dem, til Hyrderne: Saa siger den Herre, Herre: Ve Israels Hyrder, som ere deres egne Vogtere! skulle ikke Hyrderne være Faarenes Vogtere? I æde Fedmen og klæde eder med Ulden, I slagte det fede, men Faarene vogte I ikke. Det svage styrkede I ikke, og det syge lægede I ikke, og det, som havde lidt Brud, forbandt I ikke, og det fordrevne førte I ikke tilbage, og det, som var tabt, ledte I ikke efter; men med Haardhed og med Grumhed herskede I over dem.« Ezekiel 34,2–4 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Dens Øverster dømmes for Skænk, og dens Præster lære for Betaling, og dens Profeter spaa for Penge; dog forlade de sig fast paa Herren, sigende: Er ikke Herren midt iblandt os? der skal ikke komme Ulykker over os.« Mika 3,11 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Vogter Guds Hjord hos eder, og fører Tilsyn med den, ikke tvungne, men frivilligt, ikke for slet Vindings Skyld, men med Redebonhed; ikke heller som de, der ville herske over Menighederne, men som Mønstre for Hjorden...« 1. Petersbrev 5,2–3 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Thi en Tilsynsmand bør være ustraffelig som en Guds Husholder, ikke selvbehagelig, ikke vredagtig, ikke hengiven til Vin, ikke til Slagsmaal, ikke til slet Vinding...« Titusbrevet 1,7 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og Jesus gik ind i Guds Helligdom og uddrev alle dem, som solgte og købte i Helligdommen, og han væltede Vekselerernes Borde og Duekræmmernes Stole. Og han siger til dem: „Der er skrevet: Mit Hus skal kaldes et Bedehus; men I gøre det til en Røverkule."«

Matthæus 21,12–13 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Eftersom mange, der er optaget i gejstligheden, har fulgt havesyge og begær efter vinding og glemt den guddommelige Skrift, som siger: ›Han har ikke givet sine penge bort mod åger‹, og ved udlån af penge kræver den hundrede del af summen [som månedlig rente], finder den hellige og store synode det retfærdigt, at hvis nogen efter denne forordning findes at tage rente, hvad enten han gør det ved hemmelig handel eller på anden måde, som ved at kræve det hele og halvdelen til, eller ved at bruge et hvilket som helst andet kneb for skændig vindings skyld, skal han afsættes fra gejstligheden og hans navn slettes af listen.« Første koncil i Nikæa (325), kanon 17, overs. Henry R. Percival, i *Nicene and Post-Nicene Fathers*, 2. række, bd. 14, udg. af Philip Schaff og Henry Wace (New York: Christian Literature Publishing, 1900) (oversat fra engelsk efter NPNF2 14). »Hvis nogen biskop foretager en ordination for penge og sætter den nåde, der ikke kan sælges, til salg og for penge ordinerer en biskop, en korbiskop, en presbyter eller en diakon eller nogen anden af dem, der regnes til gejstligheden; eller for penge indsætter en forvalter, en retsembedsmand eller en opsynsmand eller overhovedet nogen anden kirkelig person for personlig skændig vindings skyld, [lad] den, som har forsøgt dette og er overbevist derom, risikere at miste sin personlige rang…« Koncilet i Kalkedon (451), kanon 2, i *Decrees of the Ecumenical Councils*, udg. af Norman P. Tanner, bd. 1 (London: Sheed & Ward; Washington, DC: Georgetown University Press, 1990), som gengivet på papalencyclicals.net (oversat fra engelsk efter Tanner). (Netteksten har »led him«; rettet i skarp parentes.)

19

»Men jeg formaner eder, Brødre! ved vor Herres Jesu Kristi Navn, at I alle skulle føre samme Tale, og at der ikke maa findes Splittelser iblandt eder, men at I skulle være forenede i det samme Sind og i den samme Mening.« 1. Korintherbrev 1,10 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men jeg beder ikke alene for disse, men ogsaa for dem, som ved deres Ord tro paa mig, at de maa alle være eet; ligesom du, Fader! i mig, og jeg i dig, at ogsaa de skulle være eet i os, for at Verden maa tro, at du har udsendt mig.« Johannes 17,20–21 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »…og gøre eder Flid for at bevare Aandens Enhed i Fredens Baand; eet Legeme og een Aand, ligesom I ogsaa bleve kaldede til eet Haab i eders Kaldelse; een Herre, een Tro, een Daab, een Gud og alles Fader, som er over alle og igennem alle og i alle!« Efeserbrevet 4,3–6 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »…thi endnu ere I kødelige. Naar der nemlig er Nid og Splid iblandt eder, ere I da ikke kødelige og vandre paa Menneskers Vis?« 1. Korintherbrev 3,3 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Hvorfor er der stridigheder og tumulter og splittelser og skismaer og krige iblandt jer? … Hvorfor deler og sønderriver vi Kristi lemmer og rejser strid mod vort eget legeme og er nået til en sådan grad af vanvid, at vi glemmer, at ›vi er hinandens lemmer‹?« Klemens af Rom, *Første brev til korintherne*, kap. 46, i *The Ante-Nicene Fathers*, udg. af Alexander Roberts og James Donaldson, bd. 1 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (oversat fra engelsk efter ANF 1). »Den kan ikke længere have Gud til fader, som ikke har Kirken til moder.« Cyprian af Karthago, *Om Kirkens enhed*, afsnit 6, overs. Ernest Wallis, i *The Ante-Nicene Fathers*, udg. af Alexander Roberts og James Donaldson, bd. 5 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1886) (oversat fra engelsk efter ANF 5). »… Herren Jesu Kristi kjortel bliver slet ikke delt eller skåret i stykker, men modtages som et helt klædningsstykke og besiddes som en ubeskadiget og udelt klædning af dem, der kaster lod om Kristi klædning…« Cyprian af Karthago, *Om Kirkens enhed*, afsnit 7, overs. Ernest Wallis, i *The Ante-Nicene Fathers*, udg. af Alexander Roberts og James Donaldson, bd. 5 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1886) (oversat fra engelsk efter ANF 5).

20

»Altsaa, enhver som vedkender sig mig for Menneskene, ham vil ogsaa jeg vedkende mig for min Fader, som er i Himlene. Men den, som fornægter mig for Menneskene, ham vil ogsaa jeg fornægte for min Fader, som er i Himlene.« Matthæus 10,32–33 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Da skulle de overgive eder til Trængsel og slaa eder ihjel, og I skulle hades af alle Folkeslagene for mit Navns Skyld. Og da skulle mange forarges og forraade hverandre og hade hverandre.« Matthæus 24,9–10 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men Peter sagde: „Menneske! jeg forstaar ikke, hvad du siger.“ Og straks, medens han endnu talte, galede Hanen. Og Herren vendte sig og saa paa Peter; og Peter kom Herrens Ord i Hu, hvorledes han havde sagt til ham: „Førend Hanen galer i Dag, skal du fornægte mig tre Gange.“ Og han gik udenfor og græd bitterligt.« Lukas 22,60–62 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men min retfærdige skal leve af Tro; og dersom han unddrager sig, har min Sjæl ikke Behag i ham.“ Men vi ere ikke af dem, som unddrage sig, til Fortabelse, men af dem, som tro, til Sjælens Frelse.« Hebræerbrevet 10,38–39 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Jeg ved, hvor du bor, der, hvor Satans Trone er; og du holder fast ved mit Navn og fornægtede ikke min Tro, i Antipas's, mit tro Vidnes Dage, han, som blev ihjelslaaet hos eder, der, hvor Satan bor.« Åbenbaringen 2,13 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Straks ved den truende fjendes første ord forrådte de fleste af brødrene deres tro og blev kastet ned, ikke af forfølgelsens angreb, men kastede sig selv ned ved frivilligt frafald.« Cyprian af Karthago, *Om de faldne*, afsnit 7, overs. Ernest Wallis, i *The Ante-Nicene Fathers*, udg. af Alexander Roberts og James Donaldson, bd. 5 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1886) (oversat fra engelsk efter ANF 5). »De ventede i sandhed ikke på at blive grebet, før de gik op, eller på at blive forhørt, før de fornægtede. De løb af egen drift til torvet...« Cyprian af Karthago, *Om de faldne*, afsnit 8, overs. Ernest Wallis, i *The Ante-Nicene Fathers*, udg. af Alexander Roberts og James Donaldson, bd. 5 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1886) (oversat fra engelsk efter ANF 5).

En romersk statholders beretning (antik ikke-kristen kilde)

»De, som nægtede, at de var eller havde været kristne, idet de påkaldte guderne med ord, som jeg foresagde, ofrede bøn med røgelse og vin til dit billede, som jeg havde ladet bringe frem i dette øjemed sammen med gudernes statuer, og desuden forbandede Kristus – intet af hvilket de, som virkelig er kristne, efter hvad der siges, kan tvinges til at gøre...« Plinius den Yngre, *Breve* 10.96, til kejser Trajan (ca. år 112 e.Kr.), engelsk oversættelse som udgivet af James J. O'Donnell, Georgetown University, faculty.georgetown.edu/jod/texts/pliny.html (oversætteren er ikke angivet på siden) (oversat fra engelsk efter O'Donnell).

21

»Naar nogen hører Rigets Ord og ikke forstaar det, da kommer den Onde og river det bort, som er saaet i hans Hjerte; denne er det, som blev saaet ved Vejen.« Matthæus 13,19 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men de ved Vejen, det er dem, hvor Ordet bliver saaet, og naar de høre det, kommer straks Satan og borttager Ordet, som er saaet i dem.« Markus 4,15 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men om ogsaa vort Evangelium er tildækket, da er det tildækket iblandt dem, som fortabes, dem, i hvem denne Verdens Gud har forblindet de vantros Tanker, for at Lyset ikke skulde skinne fra Evangeliet om Kristi Herlighed, han, som er Guds Billede.« 2. Korintherbrev 4,3–4 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »...efterdi vi have haft i Sinde at komme til eder, jeg, Paulus, baade een og to Gange, og Satan har hindret os deri.« 1. Thessalonikerbrev 2,18 (den autoriserede

oversættelse 1871/1907). »Men Elimas, Troldkarlen, (thi dette betyder hans Navn), stod dem imod og søgte at vende Statholderen bort fra Troen.« Apostlenes Gerninger 13,8 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og han sagde til mig: Frygt ikke, Daniel! thi fra den første Dag, du gav dit Hjerte hen til at forstaa og til at ydmyge dig for din Gud, ere dine Ord hørte; og jeg er kommen for dine Ords Skyld. Men Persiens Riges Fyrste stod imod mig een og tyve Dage, og se, Mikael, en af de fornemste Fyrster, kom for at hjælpe mig; og jeg fik Overhaand der hos Kongerne af Persien. Men jeg er kommen for at lade dig forstaa, hvad der skal vederfares dit Folk i de sidste Dage; thi der er endnu et Syn, som gaar paa disse Dage.« Daniel 10,12–14 (den autoriserede oversættelse 1871/1907).

22

Ordet »Kirke« betyder her ikke blot organiserede kirker, men de enkelte troende, som hver for sig er en del af Kristi legeme. »Thi ligesom Legemet er eet og har mange Lemmer, men alle Legemets Lemmer, skønt de ere mange, dog ere eet Legeme, saaledes ogsaa Kristus. Thi med een Aand bleve vi jo alle døbte til at være eet Legeme, hvad enten vi ere Jøder eller Grækere, Trælle eller frie; og alle fik vi een Aand at drikke.« 1. Korintherbrev 12,12–13 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men I ere Kristi Legeme, og Lemmer enhver især.« 1. Korintherbrev 12,27 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »...saaledes ere vi mange eet Legeme i Kristus, men hver for sig hverandres Lemmer.« Romerbrevet 12,5 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »...og lagde alt under hans Fødder, og ham gav han som Hoved over alting til Menigheden, der er hans Legeme, fyldt af ham, som fylder alt i alle.« Efeserbrevet 1,22–23 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og han er Legemets Hoved, nemlig Menighedens, han, som er Begyndelsen, førstefødt ud af de døde, for at han skulde blive den ypperste i alle Ting...« Kolossenserbrevet 1,18 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »...og lader eder selv som levende Stene opbygge som et aandeligt Hus, til et helligt Præsteskab, til at frembære aandelige Ofre, velbehagelige for Gud ved Jesus Kristus.« 1. Petersbrev 2,5 (den autoriserede oversættelse 1871/1907).

Oldkirken

»Hvor biskoppen viser sig, dér skal også mængden [af folket] være; ligesom hvor Jesus Kristus er, dér er den katolske kirke.« Ignatius af Antiokia, *Brevet til smyrnæerne*, kap. 8, i *The Ante-Nicene Fathers*, udg. af Alexander Roberts og James Donaldson, bd. 1 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (oversat fra engelsk efter ANF 1).

23

»Thi dersom du tier paa denne Tid, da skal en Vederkvægelse og Redning beskikkes for Jøderne fra et andet Sted, men du og din Faders Hus, I skulle omkomme; og hvo ved, om du, for en Tids Skyld som denne, er kommen til kongelig Værdighed?« Esther 4,14 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og af Isaskars Børn, som vare kyndige og forstandige paa Tiderne, saa at de vidste, hvad Israel skulde gøre...« 1. Krønikebog 12,32 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »...Om Himmelens Udseende vide I at dømme, men om Tidernes Tegn kunne I det ikke.« Matthæus 16,3 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Raab af Struben, spar ikke, opløft din Røst som en Basune, og kundgør mit Folk deres Overtrædelse og Jakobs Hus deres Synder!« Esajas 58,1 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Du Menneskesøn! jeg har sat dig til en Vægter for Israels Hus, og du skal høre Ord af min Mund og advare dem paa mine Vegne.« Ezekiel 3,17 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men naar Vægteren saa Sværdet komme og ej blæste i Trompeten, og Folket ej advaredes, og Sværdet kom og tog

en Sjæl bort af dem: Saa blev han vel borttagen for sin Misgernings Skyld, men hans Blod vil jeg kræve af Vægterens Haand.« Ezekiel 33,6 (den autoriserede oversættelse 1871/1907).

24

Kristi befaling om at skrive til kirkerne

»Hvad du ser, skriv det i en Bog, og send det til de syv Menigheder, til Efesus og til Smyrna og til Pergamus og til Thyatira og til Sardes og til Filadelfia og til Laodikea.« Åbenbaringen 1,11 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). Dette er den stærkeste henvisning på det punkt, at Kristus selv befaler, at skrifterne skal sendes til bestemte kirker i én region, nævnt én for én. Kristus selv gør opmærksom på, at ikke al kommunikation behøver at være rettet til den universelle kirke som helhed, men at visse særlige budskaber er nødvendige for visse kirker på visse steder til visse tider. »Den, som har Øre, høre, hvad Aanden siger til Menighederne...« Åbenbaringen 2,7 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). Dette skriftsted viser, at et brev, der er rettet til én kirke, alligevel taler til alle kirkerne i visse spørgsmål. Den foregående henvisning til Åbenbaringen 1,11 viser, at nogle budskaber er bestemt for bestemte kirker på bestemte steder til bestemte tider. Denne henvisning godtgør, at selv om påbuddet i Åbenbaringen 1,11 gælder, kan de øvrige kirker stadig undervises i troen gennem den undervisning, der gives de bestemte kirker, som budskaberne i Åbenbaringen 1,11 er rettet til. »Skriv til Menighedens Engel i Efesus...« Åbenbaringen 2,1 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). Her henvender Kristus sig til en enkelt kirke. Kristus giver det ypperste forbillede, som vi alle skal følge, også de af os, der har modtaget de hellige vielser. Derfor vil visse skrifter være rettet til visse enkelte kirker.

Apostoliske breve til kirker efter region

»Og de skreve saaledes med dem: „Apostlene og de Ældste og Brødrene hilse Brødrene af Hedningerne i Antiokia og Syrien og Kilikien...« Apostlenes Gerninger 15,23 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). Dette godtgør, at apostelmødet i Jerusalem rettede breve til afgrænsede regioner, en praksis, som biskoppen her har taget op. »Men alt som de droge igennem Byerne, overgave de dem de Bestemmelser at holde, som vare vedtagne af Apostlene og de Ældste i Jerusalem. Saa styrkedes Menighederne i Troen og voksede i Antal hver Dag.« Apostlenes Gerninger 16,4–5 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). Apostlenes Gerninger 16,4–5 er opfølgningen på Apostlenes Gerninger 15,23. Apostlenes Gerninger 15,23 viser apostelmødet i Jerusalem, der skriver et brev til kirkerne i en afgrænset region. Apostlenes Gerninger 16,4 og 5 viser, at de samme beslutninger derefter blev bragt fra by til by og overgivet til kirkerne. Og det beretter, at resultatet var, at kirkerne blev mere befæstede i troen og voksede i antal. De forordninger, som apostelmødet i Jerusalem udstedte, blev ikke i Jerusalem. De blev faktisk bragt ud til de kirker, som de var bestemt til at blive overgivet til. De kirker, som modtog meddelelserne, blev næret og befæstet i troen og voksede i antal. Dette er formålet med de regionale skrifter til kirkerne i de ti riger. Grundlæggende viser disse to vers, at det regionale brev, når det blev læst højt for de forsamlede kirker, havde virkning. »Og naar dette Brev er oplæst hos eder, da sørger for, at det ogsaa bliver oplæst i Laodikensernes Menighed, og at I ogsaa læse Brevet fra Laodikea.« Kolossenserbrevet 4,16 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). Dette skriftsted viser, at apostoliske breve, som var rettet til én kirke, derefter blev sendt rundt til nabokirkerne. »Jeg besværger eder ved Herren, at dette Brev maa blive oplæst for alle de hellige Brødre.« 1.

Thessalonikerbrev 5,27 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). Denne henvisning viser, at et bestemt budskab kan have brug for at blive overbragt til en bestemt kirke på et bestemt sted og alligevel samtidig gælde for resten af kirken, der er spredt over de ti riger, og være af samme betydning, om end måske ikke lige så presserende som for den kirke, der henvendes til.

Breve til kirkerne i diasporaen

»Peter, Jesu Kristi Apostel, til Udlændingene i Adspredelse i Pontus, Galatien, Kappadokien, Asien og Bithynien...« 1. Petersbrev 1,1 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). Dette skriftsted belyser, at ikke alle troende deltager i gudstjenester, og at nogle er spredt ud over de samfund, hvor de bor. Disse mennesker er, som troende på Jesus Kristus, vor Herre og Frelser, lige så meget en del af Kristi legeme som dem, der deltager i gudstjenesterne. Og dette er hovedgrunden til, at biskoppen retter meddelelser til »kirkerne i diasporaen«. Helligånden er i hver troende. Den, som siger andet, spotter Helligånden. »Jakob, Guds og den Herres Jesu Kristi Tjener, hilser de tolv Stammer i Adspredelsen .« Jakobsbrevet 1,1 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). Dette er et eksempel på en henvendelse til den universelle kirke, der er spredt i diaspora over hele kloden. Det er et universelt budskab til hele kirken. Det henviser til de tolv stammer, hvorimod meddelelser hos Rigets skriftkloge er rettet til de ti riger. Ikke desto mindre danner det forbillede for at henvende sig til kirker over hele verden. Forbilledet for at henvende sig specifikt til kirker i en region er allerede fastslået i de foregående slutnoter.

Oldkirken: breve fra kirke til kirke

»Guds kirke, som bor som fremmed i Rom, til Guds kirke, som bor som fremmed i Korinth, til dem, som er kaldet og helliget ved Guds vilje, ved vor Herre Jesus Kristus: Nåde og fred fra den almægtige Gud ved Jesus Kristus være mangfoldig med jer.« Klemens af Rom, *Første brev til korintherne*, hilsen, i *The Ante-Nicene Fathers*, udg. af Alexander Roberts og James Donaldson, bd. 1 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (oversat fra engelsk efter ANF 1). »Guds kirke, som bor som fremmed i Smyrna, til Guds kirke, som bor som fremmed i Filomelion, og til alle den hellige og katolske kirkes menigheder på ethvert sted: Barmhjertighed, fred og kærlighed fra Gud Fader og vor Herre Jesus Kristus være mangfoldig.« *Polykarps martyrium*, hilsen, i *The Ante-Nicene Fathers*, udg. af Alexander Roberts og James Donaldson, bd. 1 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (oversat fra engelsk efter ANF 1).

25

»Og I skulle føres for Landshøvdinger og Konger for min Skyld, dem og Hedningerne til et Vidnesbyrd.« Matthæus 10,18 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Da sagde Nathan til David: Du er Manden!...« 2. Samuelsbog 12,7 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Johannes sagde nemlig til Herodes: „Det er dig ikke tilladt at have din Broders Hustru.“« Markus 6,18 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Og det skete, der Akab saa Elias, da sagde Akab til ham: Er det dig, som forstyrrer Israel? Da sagde han: Ikke jeg har forstyrret Israel, men du og din Faders Hus, idet I forlode Herrens Bud, og du vandrede efter Baalerne.« 1. Kongebog 18,17–18 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Derfor, o Konge! lad mit Raad behage dig, og afbryd dine Synder ved Retfærdighed og dine Misgerninger ved Barmhjertighed imod de elendige, dersom din Fred skal have Varighed.« Daniel 4,27 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Se, jeg har beskikket dig paa denne Dag over

Folkene og over Rigerne til at oprykke og til at omstyrte og til at fordærve og til at nedkaste, til at bygge og til at plante.« Jeremias 1,10 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men da han talte med ham om Retfærdighed og Afholdenhed og den kommende Dom, blev Feliks forfærdet og svarede: „Gaa for denne Gang; men naar jeg faar Tid, vil jeg lade dig kalde til mig.“« Apostlenes Gerninger 24,25 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men Agrippa sagde til Paulus: „Der fattes lidet i, at du overtaler mig til at blive en Kristen.“ Men Paulus sagde: „Jeg vilde ønske til Gud, enten der fattes lidet eller meget, at ikke alene du, men ogsaa alle, som høre mig i Dag, maatte blive saadanne, som jeg selv er, paa disse Lænker nær.“« Apostlenes Gerninger 26,28–29 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men Peter og Apostlene svarede og sagde: „Man bør adlyde Gud mere end Mennesker.« Apostlenes Gerninger 5,29 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Jeg vover ikke at frembære offeret, hvis du agter at være til stede.« Ambrosius af Milano, brev 51.13, til kejser Theodosius, overs. H. de Romestin, i *Nicene and Post-Nicene Fathers*, 2. række, bd. 10, udg. af Philip Schaff og Henry Wace (New York: Christian Literature Publishing, 1896) (oversat fra engelsk efter NPNF2 10).

Oldkirken

»Til kejser Titus Ælius Adrianus Antoninus Pius Augustus Cæsar og til hans søn Verissimus, filosoffen, og til Lucius, filosoffen, Cæsars kødelige søn og Pius' adoptivsøn, en ven af lærdom, og til det hellige senat sammen med hele det romerske folk, fremlægger jeg, Justin, søn af Priscus og sønnesøn af Bacchius, født i Flavia Neapolis i Palæstina, denne tale og dette andragende på vegne af dem af alle folkeslag, som uretfærdigt hades og hensynsløst mishandles, idet jeg selv er en af dem.« Justin Martyr, *Den første apologi*, kap. 1, i *The Ante-Nicene Fathers*, udg. af Alexander Roberts og James Donaldson, bd. 1 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (oversat fra engelsk efter ANF 1).

26

»Og Herren svarede mig og sagde: Skriv Synet, og gør det tydeligt paa Tavlerne, for at den, som læser det, kan gøre det i en Fart.« Habakkuk 2,2 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »...saa har ogsaa jeg besluttet, efter nøje at have gennemgaaet alt forfra, at nedskrive det for dig i Orden...« Lukas 1,3 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men alt ske sømmeligt og med Orden!« 1. Korintherbrev 14,40 (den autoriserede oversættelse 1871/1907).

27

»Eet Vidne skal ikke staa frem imod nogen for nogen Misgerning eller for nogen Synd, i hvad Haande Synd nogen har syndet; efter to Vidners Mund eller efter tre Vidners Mund skal en Sag stadfæstes.« 5. Mosebog 19,15 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Det er nu tredje Gang, jeg kommer til eder. Paa to og tre Vidners Mund skal enhver Sag staa fast.« 2. Korintherbrev 13,1 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men hører han dig ikke, da tag endnu en eller to med dig, for at „hver Sag maa staa fast efter to eller tre Vidners Mund.“« Matthæus 18,16 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »Men disse vare mere velsindede end de i Thessalonika, de modtoge Ordet med al Redebonhed og ransagede daglig Skrifterne, om disse Ting forholdt sig saaledes.« Apostlenes Gerninger 17,11 (den autoriserede oversættelse 1871/1907). »...prøver alt, beholder det gode!« 1. Thessalonikerbrev 5,21 (den autoriserede oversættelse 1871/1907).